

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 21 Mayıs 2012
Nr.ref: RK 240/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru no: KI 18/12

Başvurucular

Remzije Arifi

**Yüksek Mahkeme'nin A.nr. 1285/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli kararlarının
Anayasaya uygunluk denetimi**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu Anayasa Mahkemesi nezdinde Lipyanlı avukat Rahman Retkoceri tarafından temsil edilen Lippyvan Rr. Adem Jashari adresinde mukim Bayan Remzije Arifi'dir.

İtiraz edilen karar

2. Başvurucunun engelli emeklilik hakkının tanınmasına ilişkin talebini reddeden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Emeklilik İdaresi Departmanı'nın 5062525 sayı ve 18 Ağustos 2011 tarihli kararına karşı açılan dava dilekçesini reddeden Yüksek Mahkeme'nin A. nr. 1285/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli kararı itiraz edilen karardır.

Başvurunun konusu

3. Başvurunun konusu başvurucunun "... Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 24. maddesi [kanun Önünde Eşitlik] ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1. Ek protokolü 6. maddesinden kaynaklanan temel hak ve özgürlükler ihlal edilmiştir" iddiasını öne sürdüğü Kosova Yüksek Mahkemesi'nin A. nr. 1285/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli kararıdır.

Hukuki dayanak

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 maddeleri, 03/L-121 sayılı Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 20, 22.7 ve 22.8 maddeleri ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56(2). kuralına dayandırılmıştır.

Davanın Mahkeme'deki seyri

5. Başvurucu 28 Şubat 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") başvurmuştur.
6. Mahkeme, başvurunun kabul edilip KI 18/12 numara ile anayasal denetim sürecinin başlatıldığını 27 Mart 2012 tarihinde başvurucu ve Yüksek Mahkeme'ye bildirmiştir.
7. Üye Almiro Rodrigues başkanlığında, üyeler Kadri Kryeziu ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti, Raportör üye Iliriana Islami'nin raporunu 7 Mart 2012 tarihinde görüşükten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

8. Başvurucu Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı Emeklilik İdaresi Departmanı (ÇSRB-EİD)'ndan engelli emekliliği hakkının tanınmasını talep etmiştir. ÇSRB-EİD İtiraz Heyetinin 5062525 sayı ve 23 Kasım 2007 tarihli kararı ile Remzije Arifi'nin engelli emekliliği hakkının tanınmasına ilişkin talebi reddedilmiştir.
9. Başvurucu, ÇSRB-EİD'nin 5062525 sayı ve 23 Kasım 2007 tarihli kararına karşı Yüksek Mahkeme nezdinde dava açmıştır. Yüksek Mahkeme başvurucunun davası hakkında 12 Kasım 2008 tarihinde A. nr. 109/2008 sayılı kararı çıkartarak başvurucunun dava dilekçesini onayıp ÇSRB-EİD'nin 5062525 sayı ve 23 Kasım 2007 tarihli kararını bozmuştur.
10. Olgusal durumun bu seyrine istinaden ÇSRB-EİD 29 Nisan 2010 tarihinde 5062525 kararını çıkartarak başvurucunun engelli emekliliği hakkını tanımış, bu hakkın iki yıl sonra yeniden gözden geçirileceği açıklamasını yapmıştır.

11. Yeniden gözden geçirme çerçevesinde ilgili alanların uzmanlarından oluşan sağlık komisyonunun tıbbi evrakı incelemesinden ve birinci derece komisyonunun doğrudan muayenesi sonucunda bildirilen görüşte başvuruçunun tam ve kalıcı engelli durumunun bulunmadığı belirtilen rapora göre ÇSRB-EİD 5062525 sayı ve 18 Ağustos 2011 tarihli kararını çıkartarak Remzije Arifi'nin engelli emeklilik hakkının tanınma talebi reddedilmiştir.
12. Başvuruçucu, ÇSRB-EİD'nin 5062525 sayı ve 18 Ağustos 2011 tarihli kararına karşı Kosova Yüksek Mahkemesi'ne dava açmıştır.
13. Başvuruçunun davası hakkında Kosova Yüksek Mahkemesi'nin aldığı A. nr. 1285/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli kararında dava dilekçesi şu gerekçeye dayanılarak reddedilmiştir:

“Yasa ile yetkilendirilen sağlık komisyonunun davacının kalıcı ve tam engelli durumunun bulunmadığı tespiti, bu davaya önyak olan davacı ile ilk derece organının idari usul hükümlerine riayet ettikleri göz önünde bulundurularak, davacının Kosova İdari Usul yasasının 3. maddesinde öngörülen kıstasları yerine getirmediğini tespit edip dava dilekçesini reddettiğinde Mahkeme, maddi hukuku hakkaniyetli uygulamıştır.”

Başvuruçunun iddiaları

14. Başvuruçunun Anayasa Mahkemesi'nden talebi şudur:

“Lipyan'da ikamet eden Bayan Remzije Arifi'nin davasına ilişkin Kosova Yüksek Mahkemesi'nin A. nr. 1285/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli kararının anayasal ve meşruiyet denetiminin yapılması”.

15. Başvuruçucu kendisinin sağlık durumunun zaman içerisinde düzelmediğini, aksine kötüleştiğini ve birinci ile ikinci derece sağlık komisyonlarının nesnel bir şekilde hareket etmediklerini değerlendirmiş, bu sebepten Kosova Yüksek Mahkemesi'nin A. nr. 1285/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli kararı ile “... Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 24. maddesi [kanun Önünde Eşitlik] ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1. Ek protokolü 6. maddesinden kaynaklanan temel hak ve özgürlükler ihlal edilmiştir”

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

16. Başvuruçunun başvurusu hakkında bir karara varabilmek için Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirlenip Yasa ve İçtüzük'te ayrıntılı olarak açıklanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini görüşmesi gerekmektedir.

17. Mahkeme bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 48. maddesine atıfta bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

“Başvuruçunun iddia ettiği hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini açıkça belirterek kamu otoritesinin hangi kararına itiraz etmek istediğini bildirme yükümlülüğü vardır.”

18. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi, hukuk mahkemelerince alınan kararların ele alındığı temyiz mahkemesi olmadığını hatırlatır. Usul ve maddi hukukun ilgili kurallarını yorumlayıp uygulamak ilk derece mahkemelerin görevidir. (bkz. *mutatis*

mutandis Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).

19. Mahkeme, başvuruçuların iddialarını desteklemek için ilk görünüş ispatı türünden bir delil sunmadıklarını tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı). Başvuruçular, Anayasa'nın 31, 46 ve 54. maddeleri ile AİHS'nin 6 ve 13. maddelerinin, Anayasa'nın 113.7 maddesi ile Yasa'nın 48. maddesinde belirtildiği şekilde, onların iddialarını hangi şekilde desteklediğini açıklamamışlardır.
20. Bu başvuruda başvuruçular, kararlara itiraz etme ve yanlış yapıldığını düşündükleri yasa yorumuna karşı ilk ve ikinci derece sağlık komisyonları, ÇSRB-EİD ve Kosova Yüksek Mahkemesi nezdinde dava açma imkânları sunulmuştur. Usulün bir bütün olarak ele alınmasından sonra Mahkeme, yargılama süresince herhangi bir haksızlık veya keyfiliğin olduğunu gözlemlememiştir ((bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Lituanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
21. Netice itibariyle bu başvuruda kabul edilirlilik koşulları yerine getirilmemiştir. Başvuruçucu, ihlal edildiğini ileri sürdüğü hak ve özgürlüklerine ilişkin iddiasını delillerle destekleme konusunda yetersiz kalmıştır.
22. Öyle ki İçtüzüğün 36 (2b) kuralına göre başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu kural şunu belirlemiştir: Sunulan olguların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman”.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 maddesine, Yasa'nın 20. maddesine ve İçtüzüğün 36.2.b kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 7 Mayıs 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstem kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Üye

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Dr. Iliriana Islami, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza